

3rd NationalConference on language and literature
Well known figures and Celebrities

۱۶ اسفند ماه ۱۳۹۷

مشهد مقدس

زبان ادبیات باستان و شش‌سوی
سومین همایش ملی

قصیده ای ناشناخته در مدح شاه خراسان از مخزن شاهزاده عبدالله میرزا دارا

زهرا سواری^۱، محمد ابراهیم ایرج پور^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی

چکیده

به سبک بازگشت چندان توجهی نشده و شاعران و نویسندگان بسیاری از این دوره ناشناس باقی مانده‌اند. یکی از ویژگی‌های محیط ادبی و اجتماعی عصر قاجار این است که شاهان و شاهزادگان قاجاری بیش از تمام ادوار تاریخ شعر فارسی به شعر توجه داشتند به شهادت تذکره‌های متعدد و منابع فراوان بنابراین دیوان‌های زیادی از آنان به جا مانده است. به گونه‌ای که می‌توان نتیجه گرفت، عصر قاجار اگرچه از لحاظ سیاسی ضعیف می‌نموده است ولی از لحاظ فرهنگی و ادبی قابل توجه و بررسی ویژه است. از جمله این شاهزادگان قاجاری، میرزا عبدالله فرزند یازدهم فتحعلی شاه و متخلص به «دارا» است. شاهزاده عبدالله میرزا متولد ۱۲۱۱ ق. و درگذشته به ۱۲۶۲ ق. است. در سن سیزده سالگی با پیشکاری و وزارت محمدتقی علی آبادی ملقب به صاحب دیوان که از مشایخ خاص فتحعلی شاه بود به حکومت زنجان منصوب شد و حدود دو دهه بر آن شهر حکمرانی کرد. او واپسین سال‌های عمر خود را در تهران و به دور از مشاغل حکومتی، صرف همنشینی با علما و ادبا و تألیف آثار ادبی و سرایش شعر کرد. عبدالله میرزا را شاهزاده‌ای ادیب توصیف کرده‌اند. از اصول نظم و نثر اطلاع داشت و دیوان او بالغ بر هفت هزار بیت مشتمل بر قصاید، غزلیات، مخمس، مثنوی، قطعات، رباعیات، فردیات و مرثیاتی است. از آنجا که تاکنون تصحیحی بر آن انجام نگرفته علاوه بر جنبه ادبی آن از لحاظ اطلاعات ارزشمند تاریخی سودمند است. از دیوان دارا هفت نسخه موجود است که بر مبنای شیوه نسخه اساس و با مقابله سه نسخه مجلس، ملی و گلستان (سلطنتی) مقابله و بررسی شده است.

کلید واژه‌ها: تصحیح، نسخه خطی، نظم، میرزا عبدالله دارا.